Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
A. RANTOS
fremsat den 23. februar 2021 [1]

**Sag C-603/20 PPU**

**SS**
**mod**
**MCP**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af High Court of Justice (England & Wales), Family Division (ret i første instans (England og Wales), afdelingen for familieretlige sager mv., Det Forenede Kongerige))

»Præjudiciel forelæggelse – præjudiciel hasteprocedure – område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – retligt samarbejde i civile sager – forordning (EF) nr. 2201/2003 – kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar – artikel 10 – kompetence i sager om barnebortførelse – barn, der er blevet fjernet ulovligt til et tredjeland, hvor barnet har fået sædvanligt opholdssted – barnets bedste – bevaring uden tidsbegrænsning af kompetencen for retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse«

## I. Indledning

1. Et barn med britisk statsborgerskab, som havde sit sædvanlige opholdssted i Det Forenede Kongerige, blev ulovligt fjernet af sin mor til et tredjeland, i dette tilfælde Indien, hvor barnet har fået sædvanligt opholdssted. Barnets far har anlagt sag ved en britisk ret med påstand om, at hun tilbagegives til Det Forenede Kongerige, og at faderen får ret til samvær.

2. Har denne britiske ret kompetence til at træffe afgørelse i en sådan sag i henhold til artikel 10 i forordning (EF) nr. 2201/2003 [2]? Dette er i det væsentlige det spørgsmål, der er forelagt af High Court of Justice (England & Wales), Family Division (ret i første instans (England og Wales), afdelingen for familieretlige sager mv., Det Forenede Kongerige).

3. I den foreliggende sag er det således nødvendigt at undersøge det territoriale anvendelsesområde for denne forordnings artikel 10 og betingelserne for dens anvendelse.

4. Jeg vil efter min bedømmelse konkludere, at når et barn er blevet bortført og fjernet til et tredjeland, bevarer retterne i den medlemsstat, hvor dette barn havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, deres kompetence uden tidsbegrænsning, selv om det nævnte barn har fået sædvanligt opholdssted i dette tredjeland.

1 – Originalsprog: fransk.

2 – Rådets forordning af 27.11.2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT 2003, L 338, s. 1). Forordning nr. 2201/2003 kaldes ligeledes »Bruxelles IIa-forordningen«.

## II. Retsforskrifter

### *A. Folkeretten*

5. Konventionen om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn, indgået i Haag den 19. oktober 1996 (herefter »Haagerkonventionen af 1996«), indeholder regler, som skal forbedre beskyttelsen af børn i internationale situationer og undgå konflikt mellem retssystemerne i de stater, der har undertegnet konventionen, for så vidt angår kompetence, lovvalg samt anerkendelse og fuldbyrdelse af foranstaltninger til beskyttelse af børn.

6. Denne konventions artikel 7 har følgende ordlyd:

»1. I tilfælde af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn bevarer myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før fjernelsen eller tilbageholdelsen, deres kompetence, indtil barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden stat, og

a) hver person, institution eller anden myndighed, der har forældremyndighed, har affundet sig med fjernelsen eller tilbageholdelsen, eller

b) barnet har boet i denne anden stat i et tidsrum af mindst ét år, efter at den person, institution eller anden myndighed, der har forældremyndighed, har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, og ingen anmodning om tilbagegivelse af barnet fremsat inden for dette tidsrum fortsat er under behandling, og barnet er faldet til i sine nye omgivelser.

2. En fjernelse eller tilbageholdelse af et barn skal anses for ulovlig:

a) når den strider mod en forældremyndighed, der tilkommer en person, institution eller anden myndighed, i fællesskab eller alene, i henhold til loven i den stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før fjernelsen eller tilbageholdelsen, og

b) denne forældremyndighed faktisk blev udøvet, i fællesskab eller alene, da fjernelsen eller tilbageholdelsen fandt sted, eller ville være blevet udøvet, hvis ikke fjernelsen eller tilbageholdelsen var sket.

Den i litra a) omhandlede forældremyndighed kan navnlig følge af loven eller være tilkendt ved en retslig eller administrativ afgørelse eller en aftale, der er gyldig i henhold til loven i den pågældende stat.

3. Så længe de i stk. 1 omhandlede myndigheder bevarer deres kompetence, kan myndighederne i den kontraherende stat, hvortil barnet er blevet fjernet, eller hvor det tilbageholdes, kun træffe de hasteforanstaltninger efter artikel 11, der er nødvendige for at beskytte barnets person eller formue.«

## *B. EU-retten*

### *1. Bestemmelserne om Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands udtræden af Den Europæiske Union*

7. Ved afgørelse (EU) 2020/135 af 30. januar 2020 om indgåelse af aftalen om Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands udtræden af Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab [3] (herefter »udtrædelsesaftalen«) har Rådet på Den Europæiske Unions og Det Europæiske Atomenergifællesskabs vegne godkendt denne aftale, der er knyttet til denne afgørelse [4].

8. Udtrædelsesaftalens artikel 86 med overskriften »Sager, der er indbragt for Den Europæiske Unions Domstol« bestemmer i stk. 2 og 3:

»2. Den Europæiske Unions Domstol har fortsat kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål vedrørende anmodninger fra domstole i Det Forenede Kongerige indgivet inden overgangsperiodens udløb.

3. Med henblik på dette kapitel anses sager for at være indbragt for Den Europæiske Unions Domstol og anmodninger om præjudicielle afgørelser for at være indgivet på det tidspunkt, hvor det indledende processkrift er blevet registreret af Domstolens eller Rettens Justitskontor, alt efter omstændighederne.«

9. Det fremgår af udtrædelsesaftalens artikel 126-132, at EU-retten i overgangsperioden, som starter på dagen for denne aftales ikrafttræden og slutter den 31. december 2020, medmindre denne periode forlænges, fortsat finder anvendelse på og i Det Forenede Kongerige på de vilkår, der er fastsat i den nævnte aftale.

### *2. Forordning nr. 2201/2003*

10. 1., 2., 12., 21. og 33. betragtning til forordning nr. 2201/2003 har følgende ordlyd:

»(1) Det Europæiske Fællesskab har sat sig som mål at skabe et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer. Med henblik herpå skal Fællesskabet bl.a. vedtage de foranstaltninger vedrørende samarbejde om civilretlige spørgsmål, der er nødvendige for det indre markeds funktion.

(2) Det Europæiske Råd i Tammerfors støttede princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser som hjørnestenen i oprettelsen af et ægte retligt område og pegede på samværsretten som en prioritet.

[…]

(12) De kompetenceregler, der fastsættes i denne forordning for sager vedrørende forældreansvar, er udformet under hensyntagen til barnets bedste og bygger navnlig på kriteriet om nærhed. Dette betyder, at kompetencen først og fremmest bør tilfalde retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, undtagen i visse situationer, hvor barnets opholdssted ændres, eller hvor indehaverne af forældreansvar har aftalt andet.

[…]

3 – EUT 2020, L 29, s. 1.

4 – EUT 2020, L 29, s. 7.

(21) Anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser truffet i en medlemsstat bør være baseret på princippet om gensidig tillid, og grundene til ikke-anerkendelse bør begrænses til det nødvendige minimum.

[…]

(33) Denne forordning anerkender de grundlæggende rettigheder og respekterer principperne i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Den søger især at sikre fuld respekt for børns grundlæggende rettigheder som omhandlet i artikel 24 i nævnte charter.«

11. Denne forordnings artikel 1 med overskriften »Anvendelsesområde«, der er indeholdt i den nævnte forordnings kapitel I med overskriften »Anvendelsesområde og definitioner«, bestemmer i stk. 1 og 2:

»1. Denne forordning finder anvendelse på det civilretlige område, uanset domsmyndighedens art, for spørgsmål vedrørende:

[…]

b) tilkendelse, udøvelse, delegation samt hel eller delvis frakendelse af forældreansvar.

2. De i stk. 1, litra b), omhandlede spørgsmål kan navnlig vedrøre:

a) forældremyndighed og samværsret

[…]«

12. Der er i samme forordnings artikel 2 med overskriften »Definitioner«, som ligeledes er indeholdt i kapitel I, fastsat følgende:

»I denne forordning forstås ved:

[…]

3) »medlemsstat«: alle medlemsstater med undtagelse af Danmark

[…]

7) »forældreansvar«: alle de rettigheder og pligter vedrørende barnets person eller formue, som er tilkendt en fysisk eller juridisk person ved en retsafgørelse, eller som en sådan person har som følge af loven eller en gyldig aftale. Betegnelsen omfatter navnlig forældremyndighed og samværsret

[…]

11) »ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn«: et barns fjernelse eller tilbageholdelse:

a) når denne strider mod en forældremyndighed, som er tilkendt ved en retsafgørelse, eller som består som følge af loven eller en aftale, der er gyldig i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før fjernelsen eller tilbageholdelsen, og

b) for så vidt denne forældremyndighed faktisk blev udøvet, i fællesskab eller alene, da fjernelsen eller tilbageholdelsen fandt sted, eller ville være blevet udøvet, hvis ikke fjernelsen eller tilbageholdelsen var sket. Forældremyndigheden anses for at blive udøvet i fællesskab, når en af indehaverne af forældreansvar ikke i henhold til en retsafgørelse eller som følge af loven kan bestemme, hvor barnet skal bo, uden samtykke fra en anden indehaver af forældreansvar.«

13. Kapitel II i forordning nr. 2201/2003 med overskriften »Kompetence« indeholder i afdeling 2, der omfatter artikel 8-15, reglerne om kompetence i sager vedrørende forældreansvar.

14. Denne forordnings artikel 8 med overskriften »Generel kompetence« bestemmer:

»1. Kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn ligger hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges.

2. Stk. 1 finder anvendelse med forbehold af artikel 9, 10 og 12.«

15. Den nævnte forordnings artikel 10 med overskriften »Kompetence i sager om barnebortførelse« er affattet således:

»I tilfælde af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn bevarer retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, deres kompetence, indtil barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat, og

a) hver forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed har affundet sig med fjernelsen eller tilbageholdelsen, eller

b) barnet har boet i denne anden medlemsstat i et tidsrum af mindst ét år, efter at den forældremyndighedsindehavende person, institution eller anden myndighed har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, og barnet er faldet til i sine nye omgivelser, forudsat at en af følgende betingelser er opfyldt:

   i) [D]er er ikke inden et år efter, at indehaveren af forældremyndigheden har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, fremsat nogen anmodning om tilbagegivelse over for de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvortil barnet er fjernet, eller hvor det tilbageholdes.

   ii) [I]ndehaveren af forældremyndigheden har trukket sin anmodning om tilbagegivelse tilbage, og der er ikke indgivet en ny anmodning inden for det tidsrum, der er omhandlet i nr. i).

   iii) [E]n sag anlagt ved en ret i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, er afsluttet i henhold til artikel 11, stk. 7.

   iv) [D]er er af en ret i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, truffet en afgørelse om forældremyndighed, som ikke indebærer tilbagegivelse af barnet.«

16. Samme forordnings artikel 12 med overskriften »Aftale om værneting« har følgende ordlyd:

»1. Den ret i en medlemsstat, der i medfør af artikel 3 udøver sin kompetence til at træffe afgørelse om en begæring om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab, har kompetence i ethvert spørgsmål vedrørende forældreansvar, der har tilknytning til den pågældende begæring:

a) hvis mindst én af ægtefællerne har forældreansvar over for barnet, og

b) hvis denne rets kompetence på det tidspunkt, hvor sagen anlægges, udtrykkeligt eller på anden utvetydig måde er accepteret af ægtefællerne og af indehaverne af forældreansvar og er til barnets bedste.

[…]

3. Retterne i en medlemsstat har ligeledes kompetence i spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn i forbindelse med andre retssager end dem, der er omhandlet i stk. 1:

a) hvis barnet har en væsentlig tilknytning til den pågældende medlemsstat, bl.a. i kraft af, at en af indehaverne af forældreansvar har sit sædvanlige opholdssted i medlemsstaten, eller at barnet er statsborger i medlemsstaten, og

b) hvis denne kompetence på det tidspunkt, hvor sagen anlægges, udtrykkeligt eller på anden utvetydig måde er accepteret af alle parter i sagen, og denne kompetence er til barnets bedste.

4. Når barnet har sit sædvanlige opholdssted i et tredjeland, der ikke er kontraherende part i [Haagerkonventionen af 1996], anses kompetence efter denne artikel navnlig for at være til barnets bedste, hvis det er fundet umuligt at føre en retssag i det pågældende tredjeland.«

17. Artikel 14 i forordning nr. 2201/2003 med overskriften »Anden kompetence« bestemmer:

»Har ingen ret i en medlemsstat kompetence i medfør af artikel 8-13, afgøres spørgsmålet om kompetencen i hver enkelt medlemsstat efter medlemsstatens egen lovgivning.«

### *C. Det Forenede Kongeriges ret*

18. Section 1-3 i Family Law Act 1986 (familieloven af 1986) vedrører de engelske og walisiske retters kompetence til at træffe afgørelse i sager vedrørende forældreansvar.

## III. Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

19. P (herefter »barnet«) er britisk statsborger og var tre år og fire måneder gammel på det tidspunkt, hvor forelæggelsesafgørelsen blev afsagt. Barnets forældre, der ikke er gift, men har fælles forældreansvar over for hende, er indiske statsborgere med opholdstilladelse i Det Forenede Kongerige.

20. MCP, der er barnets mor (herefter »moderen«), har anført, at hun og barnet blev udsat for mishandling fra SS, der er barnets far (herefter »faderen«), og at hun flygtede til Indien med barnet i november 2017, hvor hun opholdt sig i fire måneder, fordi hun ikke kunne få hjælp i Det Forenede Kongerige. Efter at hendes ægtefælle igen havde været voldelig, flygtede hun endnu en gang til Indien med barnet i oktober 2018.

21. Hun bragte barnet tilbage til Det Forenede Kongerige i april 2019 i en periode på under to uger, fordi barnet i henhold til de indiske udlændingeregler ikke havde ret til at forblive i Indien i mere end 180 dage. Barnet har opholdt sig uafbrudt i Indien siden april 2019. Moderen har igen bosat sig i Det Forenede Kongerige, og barnet er blevet overladt til sin mormor.

22. Faderen har giftet sig med en anden kvinde og har fået et andet barn. Han har ikke set barnet siden 2018 og ønsker, at hun kommer til at bo hos ham, subsidiært at få kontakt med hende.

23. Den 26. november 2019 indgav moderen en begæring til Family Court at Chelmsford (familiedomstolen i Chelmsford, Det Forenede Kongerige) om udstedelse af en kendelse om et særligt problem (»specific issue order«) med henblik på at få tilladelse til ændring af barnets hjemting (»permission to change jurisdiction of the child«). Det fremgår af den kendelse, der blev afsagt efter denne begæring, at denne domstol anså sig for kompetent i kraft af barnets sædvanlige opholdssted.

24. Faderen har den 26. august 2020 anlagt sag ved High Court of Justice (England & Wales), Family Division (ret i første instans (England og Wales), afdelingen for familieretlige sager mv.), som er den forelæggende ret, med påstand om, at barnet tilbagegives til Det Forenede Kongerige, og at han får samværsret.

25. Den forelæggende ret skal i denne sag undersøge de påstande, som moderen og faderen har gjort gældende, og som er nævnt i punkt 23 og 24 i dette forslag til afgørelse.

26. Den forelæggende ret har fremhævet, at det selv under fuld hensyntagen til moderens argumenter er meget sandsynligt, at hendes adfærd svarer til, at barnet blev ulovligt fjernet til eller tilbageholdt i Indien.

27. Med hensyn til spørgsmålet om den forelæggende rets kompetence til at træffe afgørelse i hovedsagen, er denne ret i tvivl om dette og har fremhævet, at forordning nr. 2201/2003, der har direkte virkning og forrang for Det Forenede Kongeriges ret, er den retsakt, der finder anvendelse forud for artikel 1 og 3 i familieloven af 1986. Den forelæggende ret har i øvrigt fastslået, at selv om barnet blev anbragt under retsligt værgemål i et retsmøde, der fandt sted den 7. september 2020, har dette ingen betydning for dens kompetence til at træffe afgørelse i hovedsagen.

28. Den nævnte ret har anført, at barnet den 26. august 2020, hvor faderen anlagde sag ved denne ret, havde været i Indien i 22 måneder, hvor hun boede sammen med sin mormor, og at hun i denne periode havde tilbragt to uger i Det Forenede Kongerige i april 2019. Den 26. august 2020 var barnet blevet fuldt integreret i de sociale og familiemæssige omgivelser i Indien. Den forelæggende ret har heraf udledt, at barnet på dette tidspunkt havde sit sædvanlige opholdssted i Indien, og at retten som følge heraf ikke havde kompetence til at træffe afgørelse i hovedsagen i henhold til artikel 8 i forordning nr. 2201/2003.

29. Ifølge denne ret har moderen i øvrigt på intet tidspunkt før den 26. august 2020 utvetydigt accepteret, at en engelsk ret har kompetence til at behandle spørgsmål vedrørende forældreansvaret over for barnet. Den nævnte ret er derfor af den opfattelse, at den heller ikke har kompetence i medfør af artikel 12 i forordning nr. 2201/2003.

30. Hvad angår denne forordnings artikel 10 fremgår det af en ordlydsfortolkning, at denne artikel vedrører forholdet mellem retterne i to medlemsstater. Denne fortolkning findes i punkt 4.2.1.1 i Europa-Kommissionens praktiske vejledning i anvendelsen af Bruxelles IIa-forordningen [5] (herefter »den praktiske vejledning«). Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (appeldomstol (England og Wales) (afdelingen for civile sager), Det Forenede Kongerige) har imidlertid anlagt en fortolkning, hvorefter den nævnte artikel 10 har global rækkevidde, ved en dom af 29. juli 2014 [6].

5 – Denne vejledning er tilgængelig på webstedet https://publications.europa.eu/da/publication-detail/-/publication/f7d39509-3f10-4ae2-b993-53ac6b9f93ed/language-da

6 – Findes i elektronisk form på adressen http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2014/1101.html

31. Domstolen har endelig i UD-dommens præmis 33[7] i overensstemmelse med generaladvokat Saugmandsgaard Øes forslag til afgørelse[8] fastslået, at ordlyden af artikel 9, 10 og 15 i forordning nr. 2201/2003 nødvendigvis indebærer, at deres anvendelse afhænger af en potentiel kompetencekonflikt mellem retter fra flere medlemsstater. Denne betragtning er imidlertid ikke strengt nødvendig for afgørelsen af tvisten i denne sag og kan således ikke kvalificeres som et obiter dictum.

32. Denne forelæggende ret er således af den opfattelse, at dens kompetence til at træffe afgørelse i hovedsagen afhænger af det territoriale anvendelsesområde for artikel 10 i forordning nr. 2201/2003, hvis fortolkning ikke er klar.

33. På denne baggrund har High Court of Justice (England & Wales), Family Division (ret i første instans (England og Wales), afdelingen for familieretlige sager mv.) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Bevarer artikel 10 i [forordning nr. 2201/2003] uden tidsbegrænsning kompetencen for en medlemsstat, når et barn er blevet ulovligt fjernet til (eller ulovligt tilbageholdt i) et tredjeland, hvor hun efter en sådan fjernelse (eller tilbageholdelse) efterhånden har fået sit sædvanlige opholdssted?«

## IV. Hasteproceduren

34. Ved processkrift indleveret den 16. november 2020 har den forelæggende ret anmodet om, at denne præjudicielle forelæggelse undergives hasteproceduren i artikel 107 i Domstolens procesreglement. Den forelæggende ret har til støtte for denne anmodning gjort gældende, at den medgåede tid kan være til alvorlig eller endog uoprettelig skade for forholdet mellem barnet og en af hendes forældre, i dette tilfælde faderen, eller for barnets udvikling og integrering i familien og de sociale omgivelser.

35. Domstolens Femte Afdeling har den 2. december 2020 efter forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten besluttet at efterkomme den forelæggende rets anmodning.

36. Faderen, moderen og Kommissionen har indgivet skriftlige indlæg. De har ligeledes afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 4. februar 2021.

## V. Bedømmelse

37. Jeg vil indledningsvis fremhæve, at det fremgår af artikel 86 i udtrædelsesaftalen, der trådte i kraft den 1. februar 2020, at Domstolen fortsat har kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål vedrørende anmodninger fra domstole i Det Forenede Kongerige indgivet inden overgangsperiodens udløb. Den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse blev indleveret til Domstolens Justitskontor den 16. november 2020. Domstolen har derfor fortsat kompetence til at træffe afgørelse om denne anmodning.

38. Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at retterne i den medlemsstat, hvor et barn havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, bevarer deres kompetence uden tidsbegrænsning, når dette barn er blevet bortført til et tredjeland, selv om det nævnte barn har fået sædvanligt opholdssted i dette tredjeland.

7 – Dom af 17.10.2018 (C-393/18 PPU, herefter »UD-dommen«, EU:C:2018:835).

8 – Forslag til afgørelse UD (C-393/18 PPU, EU:C:2018:749, fodnote 4).

## *A. Artikel 10 i forordning nr. 2201/2003*

### *1. Indledende betragtninger*

#### *a) Det territoriale anvendelsesområde for forordning nr. 2201/2003*

39. Det territoriale anvendelsesområde fremgår ikke udtrykkeligt af forordning nr. 2201/2003. Domstolen har tidligere skullet taget stilling til, om denne forordning kun finder generel anvendelse på retsforhold, der involverer medlemsstaterne, eller om den ligeledes kan vedrøre tredjelande.

40. I den sag, der gav anledning til UD-dommen, som vedrørte en potentiel kompetencekonflikt mellem en medlemsstat, i dette tilfælde Det Forenede Kongerige, og et tredjeland, nemlig Folkerepublikken Bangladesh, undersøgte Domstolen, om den havde kompetence til at besvare de spørgsmål, som den var blevet forelagt, og som bl.a. vedrørte artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003.

41. Domstolen bemærkede i denne henseende indledningsvis, at forordningens artikel 1, der definerer dennes anvendelsesområde, præciserer de spørgsmål på det civilretlige område, som den nævnte forordning finder anvendelse på, og de spørgsmål, som den ikke finder anvendelse på, uden herved at henvise til nogen begrænsning af samme forordnings territoriale anvendelsesområde [9]. Domstolen bemærkede videre med hensyn til artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, at denne bestemmelse fastsætter, at kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn ligger hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges, og at intet i den nævnte bestemmelses ordlyd tyder på, at anvendelsen af den heri fastsatte generelle kompetenceregel i sager vedrørende forældreansvar er undergivet en betingelse om, at der foreligger et retsforhold, som involverer flere medlemsstater [10].

42. Domstolen fastslog dernæst, at artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 adskiller sig fra de anerkendelses- og fuldbyrdelsesregler, der er fastsat i denne forordning, som er begrænset til anerkendelse af afgørelser truffet af en ret i en medlemsstat [11]. Domstolen bemærkede endelig, at de i den nævnte forordning indeholdte ensartede regler om kompetence ikke kun skal finde anvendelse på situationer med en tilstrækkelig faktisk tilknytning til det indre markeds funktion, som pr. definition implicerer flere medlemsstater, selv om selve den tilvejebringelse af ensartede kompetenceregler, der er foretaget ved samme forordning, klart har til formål at fjerne de hindringer for det indre markeds funktion, der kan følge af forskellene mellem de nationale lovgivninger på dette område [12].

43. Domstolen fastslog afslutningsvis, at den generelle kompetenceregel, der er fastsat i artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, ikke kun kan finde anvendelse på tvister, der vedrører forholdet mellem retter fra forskellige medlemsstater, men ligeledes på tvister, der vedrører forholdene mellem en enkelt medlemsstats retter og retterne i et tredjeland, og at den dermed havde kompetence til at besvare de stillede spørgsmål [13].

44. Det fremgår som følge heraf klart af Domstolens praksis, at anvendelsen af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 kan vedrøre retsforhold, der involverer tredjelande, selv om disse lande ikke er nævnt i denne bestemmelses ordlyd.

9 – UD-dommen, præmis 31.

10 – UD-dommen, præmis 32.

11 – UD-dommen, præmis 34 og 35.

12 – Jf. i denne retning UD-dommen, præmis 40.

13 – UD-dommen, præmis 41 og 42.

*b) Forholdet mellem artikel 8 og 10 i forordning nr. 2201/2003*

45. Som det fremgår af overskriften, er der i artikel 8 i forordning nr. 2201/2003 fastsat en generel kompetenceregel for så vidt angår forældreansvar. I denne forordnings artikel 10 er der i øvrigt – også med hensyn til forældreansvar – fastsat en særlig kompetenceregel, der gælder i sager om international barnebortførelse.

46. I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret i sin afgørelse anført, at det er meget sandsynligt, at moderens adfærd svarer til, at barnet blev ulovligt fjernet til eller tilbageholdt i Indien. Efter min opfattelse er der i dette tilfælde ingen tvivl om, at det kun er artikel 10 i forordning nr. 2201/2003, der finder anvendelse.

47. Ifølge denne forordnings artikel 8, stk. 2, finder denne artikels stk. 1 nemlig »anvendelse med forbehold af artikel 9, 10 og 12«. Den nævnte forordnings artikel 10 udgør med andre ord en særlig kompetenceregel, der som lex specialis har forrang for samme forordnings artikel 8, stk. 1, i de situationer, som den specifikt tager sigte på at regulere, dvs. situationer, hvor et barn bortføres [14].

48. For så vidt angår forældreansvar i forbindelse med ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn er det derfor kun artikel 10 i forordning nr. 2201/2003, der anvendes ved afgørelsen af, hvilke retter i medlemsstaterne der har kompetence.

*2. Anvendelsesområdet for artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 i det tilfælde, hvor et barn bortføres til et tredjeland*

49. Det er nødvendigt at undersøge anvendelsesområdet for artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 i det tilfælde, hvor et barn, der havde sit sædvanlige opholdssted i en medlemsstat, ulovligt fjernes til et tredjeland, hvor det får sædvanligt opholdssted, således som det skete i hovedsagen.

50. Det fremgår i denne henseende af Domstolens faste praksis, at der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af [15].

*a) Ordlyden af artikel 10 i forordning nr. 2201/2003*

51. Artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 bestemmer, at retterne i den medlemsstat, hvor et barn havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, i tilfælde af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af barnet bevarer deres kompetence, indtil barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat, og visse betingelser, der er fastsat i denne artikel, er opfyldt.

52. Den nævnte artikel vil umiddelbart kunne fortolkes således, at den kun finder anvendelse, når barnet bortføres til en anden medlemsstat [16]. Efter min opfattelse er denne fortolkning imidlertid ikke den rette. Artikel 10 består nemlig af to klart adskilte dele, hvor det afgørende element er udtrykket » *bevarer […] deres kompetence*«. Artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 bør derfor forstås på følgende måde.

14 – Jf. i denne retning dom af 20.9.2018, Rudigier (C-518/17, EU:C:2018:757, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis).

15 – Dom af 14.5.2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU og C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, præmis 113 og den deri nævnte retspraksis).

16 – Jf. i denne retning É. Pataut og E. Gallant, »Article 10«, redigeret af U. Magnus og P. Mankowski, *Brussels II bis Regulation*, Otto Schmidt, Köln, 2017, s. 123, punkt 3.

53. Når et barn – som det er tilfældet her – havde sit sædvanlige opholdssted i en medlemsstat, bevarer retterne i denne medlemsstat deres kompetence, *indtil* dette barn har fået sædvanligt opholdssted i en *anden medlemsstat*. Eftersom der kun henvises til en anden medlemsstat, følger der efter min opfattelse heraf, at retterne i den medlemsstat, hvor et barn havde sit sædvanlige opholdssted, *fortsat har kompetence*, når barnet har været genstand for ulovlig fjernelse til eller tilbageholdelse i et *tredjeland*.

54. Selv om der kun henvises til medlemsstaterne i artikel 10 i forordning nr. 2201/2003, vedrører denne bestemmelse efter min opfattelse også retsforhold, der involverer et tredjeland, for så vidt som sådanne forhold ikke kan indebære, at kompetencen overgår til retterne i dette tredjeland. Det spiller ingen rolle, at det pågældende barn har fået sædvanligt opholdssted i det nævnte tredjeland, eftersom det, henset til ordlyden af denne forordnings artikel 10, ikke har fået sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat.

55. Til forskel fra den situation, der foreligger mellem to medlemsstater, har retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted, før det blev bortført til et tredjeland, som følge heraf fortsat kompetence uden tidsbegrænsning (perpetuatio fori).

56. Henset til ordlyden af artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 eksisterer der med andre ord intet »retligt tomrum« i den situation, hvor et barn har været genstand for ulovlig fjernelse til eller tilbageholdelse i et *tredjeland*. Eftersom barnet ikke er blevet bortført til en medlemsstat, er det *stadig* retterne i domsstaten, der har kompetence til at træffe afgørelse om forældreansvaret over for dette barn.

*b) Den sammenhæng, hvori artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 indgår*

57. En fortolkning, hvorefter retterne i den medlemsstat, hvor et barn havde sit sædvanlige opholdssted, bevarer deres kompetence uden tidsbegrænsning, hvis barnet bortføres til et tredjeland, understøttes, så vidt jeg kan se, af den sammenhæng, hvori artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 indgår.

58. Som jeg har nævnt i punkt 40-43 i dette forslag til afgørelse, har Domstolen nemlig udtrykkeligt anerkendt, at artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, der vedrører den generelle kompetence i sager vedrørende forældreansvar, kan finde anvendelse på retsforhold, der involverer tredjelande.

59. Jeg ser ingen grund til at anlægge en anden fortolkning i forbindelse med denne forordnings øvrige bestemmelser om kompetencen for retterne i en medlemsstat i sager om forældreansvar, herunder den nævnte forordnings artikel 10. Det virker nemlig ikke logisk, at retten i en medlemsstat skal anvende artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, når retsforholdet involverer et tredjeland, og ikke denne forordnings artikel 10, hvis et barn bortføres til et tredjeland.

60. Da artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 udgør lex specialis i forhold til denne forordnings artikel 8, stk. 1, er det desuden min opfattelse, at konklusionen om, at den sidstnævnte bestemmelse kan finde anvendelse på tvister, der vedrører forholdet mellem retterne i en medlemsstat og retterne i et tredjeland, også må gælde for forordningens artikel 10.

61. Ifølge Domstolens praksis er forordning nr. 2201/2003 i øvrigt, som det fremgår af 2. og 21. betragtning hertil, baseret på princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser, som er hjørnestenen i oprettelsen af et egentligt retsområde, samt på princippet om gensidig tillid. Dette princip pålægger hver af medlemsstaterne at lægge til grund, medmindre der er tale om helt særlige omstændigheder, at samtlige andre medlemsstater overholder EU-retten og navnlig de i EU-retten

anerkendte grundlæggende rettigheder [17].

62. Ved anvendelsen af artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 kan den omstændighed, at samtlige medlemsstater principielt overholder EU-retten, efter min opfattelse begrunde, at kompetencen på visse betingelser tilfalder retterne i den medlemsstat, hvortil et barn er blevet bortført, og hvor det har fået sædvanligt opholdssted.

63. Hvis et barn er blevet bortført til et tredjeland, kan de EU-retlige bestemmelser om samarbejde og gensidig tillid til gengæld ikke finde anvendelse. Henset til den sammenhæng, hvori artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 indgår, er der som følge heraf intet grundlag for, at kompetencen skulle tilfalde retterne i dette tredjeland, selv om det bortførte barn har fået sædvanligt opholdssted i dette land.

*c) Formålene med artikel 10 i forordning nr. 2201/2003*

64. Ifølge 12. betragtning til forordning nr. 2201/2003 er de kompetenceregler, der fastsættes heri, udformet under hensyntagen til barnets bedste og bygger navnlig på kriteriet om nærhed. Heraf følger, at denne forordning er begrundet i den betragtning, at hensynet til barnets bedste skal have forrang [18].

65. I henhold til 33. betragtning til den nævnte forordning søger den især at sikre fuld respekt for børns grundlæggende rettigheder som omhandlet i artikel 24 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder [19]. Det fremgår i denne henseende af chartrets artikel 24, stk. 2, at barnets tarv skal komme i *første række* i alle handlinger vedrørende børn, uanset om de udføres af offentlige myndigheder eller private institutioner.

66. Forordning nr. 2201/2003 har således generelt til formål, af hensyn til barnets bedste, at gøre det muligt for den ret, der er nærmest barnet, og som derfor har bedst kendskab til dets situation og udvikling, at træffe de nødvendige afgørelser [20]. Denne forordnings artikel 8 gennemfører dette formål ved at fastsætte en generel kompetence for retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted [21].

67. Hvad angår den nævnte forordnings artikel 10 ønskede EU-lovgiver især at beskytte barnets tarv i forbindelse med ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse. Domstolen har således fremhævet, at samme forordning tilsigter at *modvirke børnebortførelser* mellem medlemsstaterne og i tilfælde af bortførelse at opnå, at tilbagegivelsen af barnet sker uden opsættelse. Domstolen har tilføjet, at den ulovlige fjernelse af et barn i princippet ikke bør have til virkning at overføre kompetencen for retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse, til retterne i den medlemsstat, som barnet er bragt til, og dette uanset om barnet efter bortførelsen har fået sædvanligt opholdssted dér. Domstolen har således fastslået, at betingelserne i artikel 10, litra a) og b), i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes strengt [22].

17 – Dom af 19.11.2020, ZW (C-454/19, EU:C:2020:947, præmis 49 og den deri nævnte retspraksis).

18 – Dom af 12.11.2014, L (C-656/13, EU:C:2014:2364, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).

19 – Dom af 11.7.2008, Rinau (C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, præmis 51).

20 – Dom af 9.11.2010, Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, præmis 84).

21 – Dom af 15.2.2017, W og V (C-499/15, EU:C:2017:118, præmis 52).

22 – Dom af 1.7.2010, Povse (C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, præmis 43-45), og kendelse af 10.4.2018, CV (C-85/18 PPU, EU:C:2018:220, præmis 51).

68. Domstolen har som følge heraf udtalt, at selv om det bortførte barn har fået sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat, har retterne i den medlemsstat, hvor det opholdt sig før bortførelsen, principielt fortsat kompetence i sager om forældreansvar. En ulovlig handling, hvor et barn bortføres af en af sine forældre, medfører med andre ord ingen ændring i forhold til, hvilken ret der med henblik på at beskytte barnets tarv har kompetence til at træffe afgørelse om forældreansvar.

69. Dette formål fremgår ligeledes klart af forarbejderne til forordning nr. 2201/2003, hvorefter den »omstændighed, at kompetencen automatisk følger med ved en ændring af barnets sædvanlige opholdssted, [også] medfører […] risiko for, at der anvendes ulovlige midler for at skabe en kunstig situation med henblik på at opnå retten til at bestemme, hvor barnet skal bo« [23].

70. Jeg har vanskeligt ved at forestille mig, at målet om at modvirke børnebortførelser skulle bortfalde, alene fordi et barn fjernes til et tredjeland. I modsat fald behøver den forælder, der bortfører barnet, nemlig blot at rejse til et tredjeland, som i øvrigt kan befinde sig i umiddelbar nærhed af en medlemsstat, for at artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 ikke længere finder anvendelse. Barnet mister således de rettigheder, som det er tildelt ved denne forordning, hvis formål er at beskytte barnets tarv.

71. På dette grundlag må det efter min opfattelse ud fra ordlyden af artikel 10 i forordning nr. 2201/2003, den sammenhæng, hvori denne artikel indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af, antages, at når et barn, der havde sit sædvanlige opholdssted i en medlemsstat, er blevet bortført til et tredjeland, bevarer retterne i denne medlemsstat deres kompetence til at træffe afgørelse om forældreansvaret over for dette barn uden tidsbegrænsning.

### *3. Betydningen af, at et barn, der bortføres til et tredjeland, er unionsborger*

72. I den foreliggende sag understøttes den foreslåede fortolkning også af den omstændighed, at barnet er britisk statsborger og derfor var unionsborger på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen.

73. Ifølge Domstolens faste praksis giver artikel 20 TEUF enhver person, der er statsborger i en medlemsstat, status som unionsborger, hvilket er tænkt som den grundlæggende status for medlemsstaternes statsborgere [24].

74. Unionsborgerskabet giver enhver unionsborger en grundlæggende og individuel ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i traktaterne og i gennemførelsesbestemmelserne hertil [25].

75. Domstolen har i denne sammenhæng fastslået, at artikel 20 TEUF er til hinder for nationale foranstaltninger, herunder afgørelser om afslag på ophold til en unionsborgers familiemedlemmer, der har den virkning, at unionsborgere reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt ved deres status [26].

23 – Jf. forslag til Rådets forordning om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældremyndighed, om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 og om ændring af forordning (EF) nr. 44/2001, for så vidt angår sager vedrørende underholdspligt, forelagt af Kommissionen den 3.5.2002 (KOM(2002) 222 endelig, s. 12).

24 – Dom af 27.2.2020, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Ægtefælle til en unionsborger) (C-836/18, EU:C:2020:119, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).

25 – Dom af 27.2.2020, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Ægtefælle til en unionsborger) (C-836/18, EU:C:2020:119, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).

26 – Dom af 27.2.2020, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Ægtefælle til en unionsborger) (C-836/18, EU:C:2020:119, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).

76. Der bør efter min opfattelse ses på en sådan retspraksis i en situation som den i hovedsagen omhandlede. Når et barn, der er unionsborger, bortføres til et tredjeland, vil antagelsen om, at retterne i dette land har kompetence til at træffe afgørelse om forældreansvaret over for dette barn, nemlig medføre, at enhver forbindelse til EU-retten afbrydes, selv om det nævnte barn er blevet udsat for ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse. Efter min opfattelse kan denne ulovlige handling imidlertid ikke fratage et sådant barn den effektive nydelse af retten til at få forældreansvaret over for dette barn efterprøvet af en ret i en medlemsstat.

77. Artikel 20 TEUF synes derfor at bekræfte, at kompetencen ligger hos retterne i den medlemsstat, hvor et barn, der er unionsborger, havde sit sædvanlige opholdssted, umiddelbart før det blev bortført til et tredjeland.

78. For at kunne foretage en fuldstændig bedømmelse af det territoriale anvendelsesområde for artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 og af betingelserne for dens anvendelse er det desuden nødvendigt at undersøge de argumenter, der er fremført til støtte for synspunktet om, at denne artikel kun finder anvendelse på medlemsstaterne.

*4. Argumenterne for, at artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 kun finder anvendelse på medlemsstaterne*

79. Den forelæggende ret har for det første henvist til, at Domstolen i UD-dommens præmis 33 udtalte, at i modsætning til visse bestemmelser i forordning nr. 2201/2003 vedrørende kompetence, såsom forordningens artikel 9, 10 og 15, hvis ordlyd nødvendigvis indebærer, at deres anvendelse afhænger af en potentiel kompetencekonflikt mellem retter fra flere medlemsstater, følger det ikke af ordlyden af denne forordnings artikel 8, stk. 1, at denne bestemmelse kun finder anvendelse på tvister, der vedrører sådanne konflikter.

80. Efter min opfattelse er denne omstændighed imidlertid ikke af afgørende betydning i forhold til kompetencen for retterne i en medlemsstat, når et barn er blevet bortført til et tredjeland. Der er nemlig tale om et obiter dictum, der hviler på en modsætningsslutning. En sådan slutning har pr. definition en relativ og begrænset juridisk værdi, da der blot er tale om et argument, som anvendes ved undersøgelsen af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003. I UD-dommen fortolkede Domstolen desuden ikke denne forordnings artikel 10, da sagen ikke vedrørte en barnebortførelse.

81. For det andet har den forelæggende ret henvist til den praktiske vejledning, hvoraf det fremgår, at det territoriale anvendelsesområde for artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 er begrænset til medlemsstaterne. Retten har i denne forbindelse peget på punkt 4.2.1.1 i denne vejledning, hvori det hedder, at »[f]or at afskrække forældre fra at bortføre deres børn mellem medlemsstater, sikrer artikel 10, at retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse (domsstaten), bevarer deres kompetence til også derefter at påkende sagens realitet. Kompetencen kan kun tildeles retterne i den nye medlemsstat (»den medlemsstat, som anmodningen rettes til«) på meget strenge betingelser«.

82. Det bør imidlertid påpeges, at Kommissionen ikke undersøgte den situation, hvor et barn bortføres til et tredjeland, i den praktiske vejledning. Hertil kommer, at selv om dette dokument udgør et nyttigt instrument ved fortolkningen af forordning nr. 2201/2003, har det under alle omstændigheder ikke bindende virkning og kan følgelig ikke binde Domstolen i forbindelse med fortolkningen af denne forordning[27].

27 – Jf. analogt dom af 8.5.2019, Inspecteur van de Belastingdienst (C-631/17, EU:C:2019:381, præmis 41).

83. For det tredje har den forelæggende ret ligeledes anført, at artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 bør fortolkes således, at dens territoriale anvendelsesområde er begrænset til medlemsstaterne, eftersom kompetencen i modsat fald bevares i domsstaten på ubestemt tid. Ifølge denne ret befinder denne medlemsstat sig således i en stærkere stilling med hensyn til sin kompetence i forhold til et tredjeland end i forhold til en medlemsstat [28], hvilket er meget vanskeligt at forstå.

84. Jeg er ikke enig i denne analyse. Som jeg allerede har nævnt i punkt 61 i dette forslag til afgørelse, er forordning nr. 2201/2003 baseret på samarbejdet og den gensidige tillid mellem medlemsstaternes retter, som på visse betingelser gør det muligt at overføre kompetencen mellem disse retter. Da der ikke findes bestemmelser om samarbejde og gensidig tillid i forhold til retter i et tredjeland, anser jeg det for fuldt berettiget og foreneligt med denne forordning, at retterne i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted, umiddelbart før det blev bortført til et tredjeland, med henblik på at beskytte dette barns tarv bevarer kompetencen uden tidsbegrænsning.

85. For det fjerde kunne det indvendes, at forordning nr. 2201/2003 ikke finder anvendelse, når et barn bortføres til et tredjeland, og at der derfor skal tages udgangspunkt i Haagerkonventionen af 1996, hvis artikel 7 har næsten samme ordlyd som denne forordnings artikel 10. Det er imidlertid en forudsætning for at kunne anvende denne konvention, at det pågældende tredjeland har tiltrådt den. I det foreliggende tilfælde er Indien ikke part i den nævnte konvention. Det skal som følge heraf ikke undersøges nærmere i den foreliggende sag, hvilken sammenhæng der er mellem forordning nr. 2201/2003 og Haagerkonventionen af 1996 [29]. Jeg vil blot påpege, at denne sag illustrerer, at når et barn havde sit sædvanlige opholdssted i en medlemsstat, umiddelbart før det blev bortført, kan den manglende anvendelse af artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 ikke altid føre til anvendelse af artikel 7 i Haagerkonventionen af 1996.

86. For det femte skal der ved manglende anvendelse af Haagerkonventionen af 1996 tages udgangspunkt enten i en bilateral aftale mellem medlemsstaten og det pågældende tredjeland eller i denne medlemsstats nationale regler om retternes kompetence, jf. artikel 14 i forordning nr. 2201/2003. Det kan ikke antages, at disse nationale regler nødvendigvis yder den samme beskyttelse eller en bedre beskyttelse af et barns tarv end forordning nr. 2201/2003, hvis dette barn bortføres til et tredjeland. I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret således anført, at artikel 1-3 i familieloven af 1986 ikke indeholder andre kompetencekriterier end dem, der er fastsat i denne forordning.

87. For det sjette gjorde moderen og Kommissionen i retsmødet gældende, at der – såfremt retterne i den medlemsstat, hvor et barn havde sit sædvanlige opholdssted, fortsat har kompetence uden tidsbegrænsning, hvis barnet bortføres til et tredjeland – kan foreligge en konflikt med den ret i dette tredjeland, ved hvilken en af forældrene anlægger sag, og som ikke anerkender, at kompetencen ligger hos en ret i Unionen.

88. Dette problem gælder imidlertid også for anvendelsen af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003. Dette var dog ikke til hinder for, at Domstolen i UD-dommen anerkendte, at denne bestemmelse kan finde anvendelse i tvister, der vedrører forholdet mellem retterne i en medlemsstat og retterne i et tredjeland. Den potentielle konflikt mellem retterne i en medlemsstat og retterne i et tredjeland er desuden et kendetegn ved EU-retlige regler, der har global rækkevidde. En sådan potentiel konflikt synes ikke at være tilstrækkelig til, at et barn fratages beskyttelsen af sit tarv, hvis det bortføres til et tredjeland.

28 – For så vidt som det i henhold til artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 på visse betingelser er muligt at overføre kompetencen mellem medlemsstaternes retter.

29 – Det fremgår af artikel 52, stk. 3, i Haagerkonventionen af 1996, at »[a]ftaler, der måtte blive indgået af en eller flere kontraherende stater om spørgsmål, der er omfattet af denne konvention, berører ikke anvendelsen af bestemmelserne i denne konvention i forholdet mellem de pågældende stater og andre kontraherende stater«. Jeg forstår denne bestemmelse således, at når et retsforhold involverer en medlemsstat og et tredjeland, der er part i denne konvention, har konventionen forrang for forordning nr. 2201/2003.

89. Der synes således ikke at være fremført argumenter, som kan rejse tvivl om, at artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således, at retterne i den medlemsstat, hvor et barn havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, bevarer deres kompetence til at træffe afgørelse om forældreansvaret over for dette barn uden tidsbegrænsning, når det nævnte barn er blevet bortført til et tredjeland, selv om barnet har fået sædvanligt opholdssted i dette tredjeland.

### *B. Artikel 12 i forordning nr. 2201/2003*

90. Såfremt Domstolen ikke er enig i denne analyse og finder, at anvendelsen af artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 er begrænset til retsforhold, som udelukkende vedrører medlemsstater, skal det undersøges, om denne forordnings artikel 12 alligevel gør det muligt at give retterne i en medlemsstat kompetence til at træffe afgørelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede.

91. Den nævnte forordnings artikel 12, stk. 3, bestemmer i denne henseende, at retterne i en medlemsstat har kompetence i spørgsmål vedrørende forældreansvar »i forbindelse med andre retssager end dem, der er omhandlet i stk. 1« i denne artikel, dels hvis barnet har en væsentlig tilknytning til den pågældende medlemsstat, bl.a. i kraft af, at en af indehaverne af forældreansvar har sit sædvanlige opholdssted i medlemsstaten, eller at barnet er statsborger i den nævnte medlemsstat, dels hvis denne kompetence på det tidspunkt, hvor sagen anlægges, udtrykkeligt eller på anden utvetydig måde er accepteret af alle parter i sagen, og denne kompetence er til barnets bedste. Det præciseres i denne artikels stk. 1, at den ret i en medlemsstat, der i medfør af artikel 3 udøver sin kompetence til at træffe afgørelse om en begæring om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab, har kompetence i ethvert spørgsmål vedrørende forældreansvar, der har tilknytning til den pågældende begæring, når de betingelser, der er opregnet heri, er opfyldt [30].

92. Artikel 12, stk. 3, i forordning nr. 2201/2003 kræver således, at det godtgøres, at der foreligger en udtrykkelig eller i det mindste utvetydig aftale om udvidelse af kompetencen mellem parterne i sagen senest på det tidspunkt, hvor det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument indleveres til den valgte ret [31].

93. Den forelæggende ret har i dette tilfælde oplyst, at barnet har sædvanligt opholdssted i Indien. Retten har imidlertid også udtalt, at moderen ikke på det tidspunkt, hvor sagen blev anlagt, dvs. den 26. august 2020, udtrykkeligt eller på anden utvetydig måde havde accepteret, at den britiske ret har kompetence til at behandle spørgsmål vedrørende forældreansvaret over for barnet. Det er som følge heraf min opfattelse, at artikel 12, stk. 3, i forordning nr. 2201/2003 ikke finder anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede.

94. Det fremgår i øvrigt af denne forordnings artikel 12, stk. 4, at når barnet har sit sædvanlige opholdssted i et tredjeland, der ikke er kontraherende part i Haagerkonventionen af 1996, anses kompetence efter denne artikel 12 navnlig for at være til barnets bedste, hvis det er fundet umuligt at føre en retssag i det pågældende tredjeland. Eftersom alle parter ikke udtrykkeligt eller på anden utvetydig måde har accepteret, at den forelæggende ret har kompetence, må jeg imidlertid under alle omstændigheder konstatere, at denne bestemmelse heller ikke finder anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede.

95. Såfremt Domstolen måtte fastslå, at artikel 10 og 12 i forordning nr. 2201/2003 ikke finder anvendelse i den foreliggende sag, bør den efter min opfattelse, henset til UD-dommens præmis 41 og 42, undlade at afvise den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse og i stedet erklære, at den savner kompetence.

30 – Dom af 12.11.2014, L (C-656/13, EU:C:2014:2364, præmis 39).

31 – Dom af 12.11.2014, L (C-656/13, EU:C:2014:2364, præmis 56).

## VI. Forslag til afgørelse

96. Jeg foreslår på grundlag af det anførte, at Domstolen besvarer det præjudicielle spørgsmål, der er forelagt af High Court of Justice (England & Wales), Family Division (ret i første instans (England og Wales), afdelingen for familieretlige sager mv., Det Forenede Kongerige), således:

»Artikel 10 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 skal fortolkes således, at retterne i den medlemsstat, hvor et barn havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse, bevarer deres kompetence til at træffe afgørelse om forældreansvaret over for dette barn uden tidsbegrænsning, når det nævnte barn er blevet bortført til et tredjeland, selv om barnet har fået sædvanligt opholdssted i dette tredjeland.«